

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp
Voortgangsbrief kernenergie

Zaaknummer
115469

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 22 september 2026

Geachte voorzitter,

Sinds de vaststelling van de Zeeuwse Voorwaarden 2.0 in april 2026 hebben zich binnen het kernenergiedossier diverse ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn met uw Staten gedeeld via voortgangsbrieven, Statenmededelingen en doorgeleide Kamerbrieven.

Met deze brief bieden wij een samenhangend overzicht van de ontwikkelingen sinds april 2026. Daarbij wordt ingegaan op de voortgang van het destijds voorziene vervolgproces, de belangrijkste wijzigingen daarin en de betekenis daarvan voor Zeeland.

Daarnaast heeft de Commissie Strategische Opgaven van 4 september 2026 gevraagd om de positie van Zeeland nader te schetsen, n.a.v. de Motie Zeeuwse positiebepaling over kerncentrales na nieuwe onzekerheden (PS-vergadering, 10 juli 2026). Deze brief is tevens bedoeld om daar invulling aan te geven.

Gebeurtenissen in het dossier

Vertrekpunt april 2026

Met de vaststelling van de Zeeuwse Voorwaarden 2.0 hebben Provinciale Staten in april 2026 het kader vastgesteld voor de Zeeuwse inzet ten aanzien van de mogelijke bouw van twee nieuwe conventionele kerncentrales en de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale Borssele. Uitgangspunt daarbij was dat een mogelijke nucleaire ontwikkeling alleen aanvaardbaar is indien veiligheid, leefbaarheid en regionale meerwaarde vooraf aantoonbaar worden geborgd en de lasten en lusten voor Zeeland in evenwicht zijn. Daarnaast is vastgesteld dat de bouw van kerncentrales niet op zichzelf staat, maar samenhangt met opgaven op het gebied van arbeidsmarkt, woningbouw, infrastructuur, natuur, leefomgeving, economie en publieke voorzieningen. De Zeeuwse Voorwaarden 2.0 vormden daarmee het uitgangspunt voor de Zeeuwse inzet richting het Rijk en voor de verdere uitwerking van een Rijk-Regio-pakket.

Wetswijziging bedrijfsduurverlenging door de Tweede Kamer – 16 juni 2026

De Tweede Kamer heeft het besluit genomen over de wijziging van de Kernenergiewet die het langer openhouden van de kerncentrale Borssele mogelijk maakt.

Kamerbrief inpassing kernenergie en routekaart 7 GW – 19 juni 2026

In deze kamerbrief maakte de Staatssecretaris bekend dat Terneuzen en Eemshaven overblijven als zoeklocaties voor de bouw van twee nieuwe conventionele kerncentrales. Parallel aan deze brief presenteerde het kabinet een routekaart voor de ontwikkeling van 7 GW nucleair vermogen. Dit omvat ook de twee kerncentrales.

Voorkeursrecht en infosessies omwonenden – 19 juni 2026

Op dezelfde dag, voorafgaand aan het tijdstip waarop de kamerbrief werd verzonden, vestigde het Rijk voorkeursrecht op de beoogde projectgronden in de Paulinapolder en omliggende percelen in Terneuzen. Het ging in totaal om circa 1000 hectare. In de dagen daarna werden informatiebijeenkomsten georganiseerd voor grondeigenaren, bewoners en andere betrokkenen. Er werd geen voorkeursrecht gevestigd op de gronden van de Mosselbanken.

Studie systeemintegratie elektriciteit – 23 juni 2026 (zaaknummer 820283)

SDR publiceerde een studie naar de ontwikkeling van vraag en aanbod van elektriciteit in Zeeland en de gevolgen daarvan voor de inpassing van toekomstige energievoorzieningen.

Commissiedebat kernenergie Tweede Kamer – 2 juli 2026

Tijdens het commissiedebat kwam de Kamerbrief over de inpassing van kernenergie en de routekaart 7 GW aan de orde. Tijdens het debat werden onder andere vragen gesteld over alternatieve scenario's, zoals 1 kerncentrale per locatie of SMR's.

Inventarisatie veiligheid kerncentrales Zeeland – mei 2026 (zaaknummer 115469)

Het veiligheidsrapport bevatte een inventarisatie van de risico's voor de toenmalige zoeklocaties Vlissingen, Borsele en Terneuzen. Daarnaast werd een vergelijking gemaakt van de cumulatieve veiligheidscomplexiteit van de verschillende locaties.

4^e adviesbrief gebiedsverbinder Knops – 15 juli 2026 (zaaknummer 840944)

In zijn 4e adviesbrief rapporteerde gebiedsverbinder Knops over de voortgang van het proces richting een Rijk-Regio pakket. Hij constateerde dat het proces vertraging heeft opgelopen na de keuze voor Terneuzen als resterende Zeeuwse zoeklocatie. Daarnaast benadrukte hij het belang van betrokkenheid van Terneuzen in het vervolgproces en van een goede samenwerking tussen Rijk en regio.

Bezoek Kamercommissie kernenergie aan Zeeland – 4 september 2026

Een delegatie van Kamerleden (commissie Klimaat en Groene Groei) bezocht Zeeland om een indruk te krijgen van de zoeklocatie Terneuzen, de COVRA en de EPZ. Ze werden ontvangen door gemeente- en provinciebestuurders en gingen het gesprek aan met inwoners.

Vervolgproces

Twee minutendebat kernenergie – verwacht september 2026

In de week van 29 september wordt een tweeminutendebat verwacht in de Tweede Kamer, naar aanleiding van het commissiedebat kernenergie van 2 juli 2026. Tijdens dit debat kunnen Kamerleden moties indienen over onder meer de locatiekeuze voor nieuwe kerncentrales, de voorwaarden voor regionale inpassing, het proces richting een Rijksbesluit, de betrokkenheid van decentrale overheden, de bedrijfsduurverlenging van kerncentrale Borssele en de uitwerking van de routekaart naar 7 GW nucleaire capaciteit.

Verdiepingsslag systeemintegratiestudie elektriciteit – verwacht september 2026

SDR werkt aan een verdiepingsslag om de vraag naar elektriciteit in Zeeland verder te onderbouwen. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de verduurzaming van de bestaande energie-intensieve industrie en de verduurzamingsagenda van het Rijk. Eind september wordt op basis van deze studie een verdiepend rapport over systeemintegratie verwacht.

Vervolg Rijk-Regio pakket

Het tot stand komen van het Rijk-Regio pakket vindt gefaseerd plaats. In de eerste fase wordt toegewerkt naar een voorlopig Rijk-Regio pakket. Dit pakket wordt gelijktijdig en in overeenstemming met alle betrokken partijen afgerond op het moment dat het kabinet een voorlopige locatiekeuze vaststelt. Wij verwachten dat de staatssecretaris omstreeks december een richtinggevende uitspraak doet over de locatiekeuze. De formele ontwerp voorkeursbeslissing waarmee de locatiekeuze wordt vastgelegd wordt in Q2 2027 verwacht. Het voorlopige Rijk-Regio pakket bevat afspraken die onafhankelijk zijn van de uiteindelijke locatie en technologieleverancier, aangezien deze op dat moment in het proces nog niet bekend zijn. In de daaropvolgende fase wordt toegewerkt naar een definitief Rijk-Regio pakket. Ook dit pakket wordt gelijktijdig en in overeenstemming met alle partijen afgerond op het moment dat het Rijk een definitieve voorkeursbeslissing vaststelt.

Naar verwachting wordt dit moment bereikt eind 2027/begin 2028.

Uw Staten worden op beide momenten tijdig geïnformeerd over de voortgang en de inhoud van zowel het voorlopige als het definitieve Rijk-Regio pakket, door middel van een brief en/of een themasessie. Ook hierover wordt u tijdig nader geïnformeerd. Hieronder treft u een overzicht aan van de (verwachte) momenten en perioden:

- *Q4 2026: Richtinggevende keuze locatie*
- *Q2 2027: Ontwerp voorkeursbeslissing locatie*
- *Eind 2027 / begin 2028: Definitieve voorkeursbeslissing locatie*

Rol en positie van GS

De Zeeuwse Voorwaarden 2.0 zoals door u vastgesteld, zijn het uitgangspunt voor de eventuele komst van twee nieuwe kerncentrales in Zeeland. Dat was zo toen Borsele nog in beeld was als voorkeurslocatie, en dat is ook nog zo nu het Terneuzen betreft.

Het kabinet bepaalt de uiteindelijke voorkeurslocatie voor nieuwe kerncentrales. Zeeland wacht die keuze niet af, maar neemt samen met de betrokken gemeenten een actieve rol. Die rol bestaat uit het in kaart brengen van de regionale belangen, het uitwerken van de voorwaardenpakketten en vertaling naar en voorbereiding van een Rijk-Regio pakket. Als het kabinet kiest voor Zeeland, willen wij afspraken maken die recht doen aan zowel de impact als de kansen. Een zorgvuldige inpassing, versterking van onze economie en leefomgeving en aantoonbare meerwaarde voor Zeeland staan daarbij voorop.

Motie Zeeuwse positiebepaling over kerncentrales na nieuwe onzekerheden

In uw motie roept u op om de Zeeuwse positie opnieuw te bepalen, mede gelet op de nieuwe scenario's die in het Kamerdebat zijn genoemd. Wij herbevestigen de bestaande positie van Zeeland. Kerncentrales passen in Zeeland, mits er rekening wordt gehouden met onze voorwaarden. De ontwikkeling van kernenergie biedt kansen voor Zeeland door bij te dragen aan een sterke regionale economie, duurzame werkgelegenheid en de verdere ontwikkeling van kennis, innovatie en energie-infrastructuur.

In de huidige projectprocedure voor twee kerncentrales is een pad ingezet waarbij meerdere partijen al verschillende stappen hebben gezet. Hierbij dringen we aan op het zoveel mogelijk weghalen van de ondraaglijke onzekerheid voor inwoners en bedrijven in het zoekgebied. Elke zijstap in de projectprocedure zal leiden tot meer en langere onzekerheid. Dat is wat ons betreft een onwenselijke situatie. Het college loopt daarom niet vooruit op scenario's die niet aan de orde zijn. Het college benadrukt wel dat in alle scenario's de opgestelde voorwaarden leidend zijn.

Het college erkent dat het vestigen van voorkeursrecht een grote impact heeft op betrokkenen. Het Rijk heeft deze bevoegdheid om speculatie met gronden te voorkomen, maar het is een zwaar middel dat direct ingrijpt op het eigendomsrecht. Het college zal bij het Rijk blijven benadrukken dat het voorkeursrecht niet langer blijft bestaan dan strikt noodzakelijk en dringt aan op een spoedige beslissing. Het is in ieders belang dat er duidelijkheid komt, met name voor de betrokkenen in het gebied.

Het college erkent de zorgen over het gebruik van landbouwgrond en erkent ook de rapporten van Tennet en SDR over de inpasbaarheid van de kerncentrales. De (ruimtelijke) inpassing van twee nieuwe kerncentrale is een puzzel die integraal moet worden bekeken, met alle feiten op tafel.

Het politieke signaal in de motie Paulinapolder is duidelijk en we nemen zorgen over de Paulinapolder serieus. Die heldere boodschap wordt meegenomen in de inbreng richting het Rijk. Het college constateert dat de mogelijke ontwikkeling van kernenergie onderdeel uitmaakt van een bredere ruimtelijke afweging. In het gebied komen meerdere nationale en regionale ruimteclaims samen hetgeen vraagt om een integrale aanpak waarin ook andere ontwikkelingen worden meegenomen.

Tot slot

Onze industrie staat voor een grote verduurzamingsopgave en heeft daarvoor schone elektriciteit nodig. Energieontwikkelingen staan daarbij niet op zichzelf. Vraag, aanbod, infrastructuur en flexibiliteit moeten in samenhang worden bekeken. Kernenergie kan daarin een belangrijke rol spelen en bijdragen aan de versnelling van Zeeland 2050.

Het college wil voldoende ruimte behouden om het gesprek met het Rijk te voeren en te kunnen onderhandelen over een ambitieus en zo goed mogelijke uitwerking van ons voorwaardenpakket. In dit proces houden we u uiteraard zorgvuldig op de hoogte. Met deze brief hopen we u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Overzicht tijdlijn Rijk-Regio pakket

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.